

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

GARBA

reg. de comer. nro. 1

ÉS QUAN DORMO QUE HI VEIG CLAR (A PROPÒSIT DE *SALVADOR* I *KINGDOM HOSPITAL*)

JOSEP MARIA SOLÀ

Com a lector compulsiu de crítiques de cinema i televisió als diaris constato, esbalaït, dos fenòmens importants. Començo pel primer: la gran totalitat de ressenyes, comentaris i crítiques que s'han fet a la que ja és i serà la millor pel·lícula del cinema català de la darrera dècada, o sigui, *Salvador* de Manuel Huerga. Es dediquen a perdonar-li la vida emparant-se en arguments com que és una obra d'encàrrec; una pel·lícula de productor; excessivament televisiva (per un abús de primers plans!); amb més acció que reflexió o perquè no reflecteix amb nitidesa el que realment va ser el MIL (Movimiento Ibérico de Liberación)... Sortosament, però, el públic no especialitzat s'hi segueix emocionant profundament i s'està clavat als seients fins a l'última ratlla dels crèdits. Això també se li retreu: ¿des de quan una pel·lícula no pot fer plorar l'espectador? ¿O és que el cinema, el gran art del s. XX, no ha de contenir aquell element catàrtic i purificador imprescindible en tota tragèdia clàssica? Tal volta, les amargues llàgrimes crítiques que provoca *Salvador* es deguin a aquest fet: no només a la incapacitat de valorar la bellíssima estètica cinematogràfica del plètò-

ric Huerga d'*Arsenal*, sinó també a la impotència per reconciliar-nos amb un passat massa recent (*Salvador* Puig Antich és, com *Èdip*, la tragèdia d'un noi que va cometre un error en una cruïlla de camins) dins el qual gairebé ningú no va moure un dit per aturar (o protestar) davant la barbàrie de l'instant. Cal ratificar-ho: des d'*El mar* (1999) d'Agustí Villaronga, no s'havia produït un esdeveniment cinematogràfic d'aquesta magnitud al nostre país.

El segon fenomen que volia comentar és, en part, el revers del primer: l'absolut i total silenci de crítica i comentaris davant l'emissió a TV3, l'estiu passat, d'una sèrie televisiva genial que portava el nom de *Kingdom Hospital*. Ja sé que l'horari i el període vacacional no eren els més adequats: quinze capítols de tres quarts d'hora cadascun, a partir de la una de la matinada (s'havia de gravar, és clar), de dilluns a dijous, durant la segona quinzena d'agost i primera setmana de setembre. La sèrie, però, s'ho valia i m'explicaré. *Kingdom Hospital* és una *soap opera* nord-americana del 2004, dirigida per Craig R. Baxley i produïda per Stephen King i Lars von Trier (sí, el director de la magistral *Dogville*, 2003, entre d'altres). Al seu torn, està basada en una minisèrie per a la televisió danesa intitolada *Riget*, de dos lliuraments (1994 i 1997; la traducció anglesa és *The Kingdom*), dirigida per von Trier i escrita pel seu guionista Niels

Vorsel, amb el referent implícit de la pionera i magnífica *Twin Peaks* (1990) de David Lynch.

Barreja d'intriga, relat fantàstic i gòtic, una mica de *gore* i humor surrealista, la sèrie que ens va oferir TV3 ens explica les peripècies d'uns personatges que treballen al modern *Kingdom Hospital*, a la ciutat de Lewiston (Maine), el qual s'aixeca damunt una antiga zona pantanosa on l'any 1869 s'hi va cremar i destruir una fàbrica de teixits amb una colla d'infants que hi treballaven a dins. Amb l'arribada d'un pintor greument accidentat, es començaran a produir estranys terratrèmols, aparicions d'una nena trista (Mary) i el seu enorme ós formiguer (Antubis), el fantasma d'un noi bell i sinistre que la persegueix, i la intervenció d'una pacient mèdiom (encantadora Mrs Druse) que intentarà d'investigar i posar-se en contacte amb aquestes ànimes atrapades dins el temps, en allò que ella anomena l'espai *swedenborgià* (lloc de contacte entre els vius i els morts estudiat pel pensador suec del s. XVIII, Emmanuel von Swedenborg), rodejats pel creixent "soroll negre" (els crits d'agonia humana dels qui estan atrapats en el temps i l'espai) de tot l'hospital concebut com un laberint enfollidor, hostil i decadent: veritable metàfora del món occidental. Tot comentat per dos adolescents amb síndrome de Down que hi fan d'infermers, posseïdors de les poques veritats

lúcides que es poden escoltar. Amb això n'hi ha prou per comprendre que es tracta d'una sèrie innovadora, provocadora i estèticament impactant, i que resulta que ha enganxat tothom dormint a la palla. No pas per veure-hi més clar, pel que sembla.